

OLAJŠAVE ZA RAZLIČNE NAMENE PO ZDOH-1

Pojasnilo DURS, št. 42401-326/2005, 20. 7. 2005

Letna davčna osnova zavezanca, ki je rezident, se po določbi 112. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 17/05-UPB1 in 53/05), v nadaljevanju: ZDoh-1, zmanjša za namene, opredeljene v tem členu. Zmanjšanje se zavezancu prizna le pod pogojem, da so bila sredstva porabljena osebno za zavezanca (razen sredstev, porabljenih za plačane šolnine in za nakup učbenikov in strokovne literature v zvezi z izobraževanjem po javno priznanih izobraževalnih programih, ki se priznajo tudi za vzdrževane otroke) in so dokazana z dokumenti, ki se glasijo na njegovo ime. Zmanjšanje osnove se zavezancu prizna samo za sredstva, ki jih je za posamezne namene porabil v letu, za katero se dohodnina odmerja. Dokumentacije, s katero se dokazuje resničnost navedb v napovedi, zavezanec praviloma ne prilaga k napovedi, temveč jo mora na zahtevo davčnega organa predložiti v odmernem postopku. Letna davčna osnova zavezanca, ki je rezident, se zmanjša za naslednje:

1. Sredstva, vložena v vrednostne papirje, katerih izdajatelj je Republika Slovenija in katerih vračilni rok je daljši od 12 mesecev

Zmanjšanje po tej točki se prizna glede na izrecno določbo Zakona o dohodnini po vsakem vrednostnem papirju samo enkrat. Vsa sredstva, za katera zavezanec uveljavlja zmanjšanje osnove, mora posebej izkazati in dokazati z dokumenti, in to tako, da predloži obvestilo o stanju na računu vrednostnih papirjev na dan 31. 12., ki ga posreduje Klirinško-depotna družba, in dokazilo o vplačilu sredstev za nakup vrednostnega papirja (kopija položnice ali virmana, blagajniški prejemek).

2. Plačani zneski samoprispevka, uvedenega v skladu s predpisi o samoprispevku

Osnova za dohodnino se zmanjša za plačane zneske samoprispevka pod pogojem, da so se za uvedbo tega samoprispevka krajani izrekli na referendumu v skladu z Zakonom o samoprispevku. Po tej točki se osnova zmanjša za celotni znesek plačanega samoprispevka.

3. Znesek premije, ki jo je plačal zavezanec za prostovoljno dodatno zdravstveno zavarovanje pravnim osebam s sedežem v Sloveniji v skladu s predpisi, ki urejajo prostovoljno zdravstveno zavarovanje, in plačani zneski za nakup zdravil, zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov

Navedena določba zadeva prostovoljno dodatno zdravstveno zavarovanje, ki je uvedeno z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Po navedeni točki ni mogoče uveljavljati zmanjšanja osnove za dohodnino za sredstva, vložena v druga osebna zavarovanja.

Po tej točki se osnova za dohodnino zmanjša za znesek sredstev, vloženih v nakup zdravil, zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov. Za zdravila po tej točki veljajo zdravila, opredeljena po Zakonu o zdravilih in medicinskih pripomočkih. To so zdravila, ki se izdajajo v lekarnah le na recept, in zdravila, ki se izdajajo brez recepta v lekarnah in specializiranih prodajalnah. Za medicinske pripomočke veljajo obvezilni material (povoj, vata, gaza, levkoplast ipd.), ortotična in protetična sredstva, očesni in slušni pripomočki, ortopedska obutev, invalidski vozički ter sanitarne in druge priprave. Osnova za dohodnino se ne zmanjša za plačilo zdravstvenih storitev, ki jih zavezanec plača pri zdravnikih specialistih, pa tudi ne za stroške zdraviliškega zdravljenja, pa čeprav jih je priporočil zdravnik.

4. Plačani prostovoljni denarni prispevki in vrednost daril v naravi za humanitarne, dobrodelne, kulturne, vzgojnoizobraževalne, znanstvene, športne, ekološke in religiozne namene, kadar so izplačani osebam, ki so v skladu s

posebnimi predpisi v Sloveniji organizirane za opravljanje tovrstnih dejavnosti in so rezidenti Republike Slovenije, v skladu s predpisi, ki urejajo davek od dohodkov pravnih oseb, in navedeni prispevki in darila, izplačana invalidskim organizacijam

Za uveljavljanje zmanjšanja osnove po tej točki morata biti izpolnjena dva pogoja: da so to prostovoljni prispevki, to pomeni, da ni povratnega blagovnega ali storitvenega toka, in da so izplačani osebam, ki so v skladu s posebnimi predpisi organizirane za opravljanje naštetih dejavnosti. Darila, dana v naravi, morajo biti v prejemnikovem potrdilu izražena v tolarski protivrednosti.

5. Plačani zneski za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, razen za plačane zneske obresti od posojil, pridobljenih za rešitev stanovanjskega problema zavezanca

Pri nakupu ali gradnji stanovanjske hiše je zavezanec glede na kriterij reševanja stanovanjskega problema upravičen do zmanjšanja osnove le, če ni že lastnik stanovanja oziroma stanovanjske hiše. Kateri prostori veljajo za stanovanje, določa Stanovanjski zakon. Po določbah četrtega člena tega zakona je stanovanje skupina prostorov, namenjenih za trajno bivanje, ki so funkcionalna celota, praviloma z enim vhodom, ne glede na to, ali so prostori v stanovanjski hiši ali v drugi zgradbi. Individualni prostori, ki pripadajo nekaterim posameznim delom, so lahko atriji, kleti, drvarnice, pa tudi garaže, balkoni, terase, lože, če niso sestavni del posameznega dela. Če je zavezanec že lastnik stanovanja, se za samostojni nakup garaže osnova za dohodnino ne zmanjšuje, saj z nakupom garaže ne rešuje svojega stanovanjskega problema.

Zmanjšanje osnove uveljavlja zavezanec pri nakupu s kupoprodajno pogodbo in z dokazilom o plačilu kupnine oziroma z dokazilom o letnem odplačilu glavnice stanovanjskega posojila (seštevek letnih anuitet brez obresti). Zavezanec, ki najame posojilo za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja za rešitev svojega stanovanjskega problema, se lahko odloči, ali bo po tej točki letno davčno osnovo zmanjšal enkratno (za celotni plačani znesek za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše oziroma stanovanja) ali pa za letno odplačano glavnico najetega posojila. Po tej točki se davčna osnova zmanjša le za seštevek letnih anuitet brez obresti. Obresti od posojil, pridobljenih za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, v skladu s tretjim odstavkom 112. člena ZDoh-1 dodatno zmanjšujejo davčno osnovo zavezanca.

Pri gradnji stanovanjske hiše dokazuje zavezanec pravico do zmanjšanja osnove z lokacijskim dovoljenjem oziroma gradbenim dovoljenjem in z dokazili o višini sredstev, vloženih v nakup zemljišča, v plačilo prispevka za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča in v nakup materiala, in z dokazili o plačilu gradbenih del v letu, za katero se dohodnina odmerja.

Glej tudi pojasnilo: [Davčne olajšave za različne namene po 5. točki prvega in tretjega odstavka 112. člena in 141.a člena ZDoh-1](#)

6. Plačani zneski za vzdrževanje stanovanja ali stanovanjske hiše ali za odpravo arhitekturnih in komunikacijskih ovir v teh objektih, v katerih zavezanec dejansko prebiva

Do zmanjšanja osnove za dohodnino za sredstva, porabljena za vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš in za odpravo arhitekturnih in komunikacijskih ovir v teh objektih, so upravičeni lastniki teh objektov in najemniki. Najemnikom se priznajo dejanska vlaganja za vzdrževanje najetih objektov, pod pogojem, da te stroške po najemni pogodbi krije najemnik sam.

Vzdrževanje pomeni izvedbo del, ki so potrebna, da se ohranjajo stanovanjske stavbe in stanovanja kot celote v dobrem stanju in omogočajo njihovo uporabo. Kot sredstva, namenjena vzdrževanju objektov, veljajo tista sredstva, ki so namenjena za nakup

materiala za vzdrževanje objekta, in sredstva za opravljena vzdrževalna dela, in to pri vzdrževanju sten, tal, sistema ogrevanja ter električne, vodovodne in plinske napeljave. Iz navedenega izhaja, da se osnova za odmero dohodnine lahko zmanjša tudi za sredstva, ki jih lastnik porabi na primer za zamenjavo in vzdrževanje peči za centralno ali plinsko ogrevanje in drugih peči, radiatorjev, bojlerjev, umivalnikov, kadi, pip in podobno. Kot zmanjšanje osnove se ne morejo uveljavljati sredstva, plačana za nakup drugih naprav in opreme stanovanja. Lastnikom stanovanj se poleg tega priznajo tudi sredstva, porabljenega za plačilo vzdrževanja skupnih prostorov in naprav v večstanovanjski zgradbi.

Zmanjšanje se prizna tudi za sredstva, ki jih je zavezanec v letu 2005 in 2006 vplačal v rezervni sklad v skladu s Stanovanjskim zakonom.

Zavezanci morajo na zahtevo davčnega organa namen in višino porabljenih sredstev dokazati z računi, ki se glasijo na njihovo ime. Pri solastništvu lahko uveljavijo olajšavo po navedeni točki tisti solastniki, na katere se glasi račun; med seboj se lahko sporazumejo o deležu pripadajočega zneska zmanjšanja, ki ga bo uveljavil posamezni solastnik. Če se račun glasi samo na enega od solastnikov, lahko olajšavo v celoti uveljavi tisti zavezanec, na katerega se račun ali druga dokazila glasijo.

7. Plačani zneski za nakup likovnih del, leposlovnih knjig, nosilcev avdio-video vsebin in plačani zneski za obnovo spomeniških lastnosti razglašenega in v državni register vpisanega kulturnega spomenika

Za nakup likovnih del, leposlovnih knjig in nosilcev avdio-video vsebin mora zavezanec na zahtevo davčnega organa predložiti račun, iz katerega je razvidno, da so bila sredstva porabljenega za ta namen.

Zmanjšanje za sredstva, porabljenega za obnovo kulturnega spomenika, zavezanec dokazuje s kulturnovarstvenim soglasjem Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije oziroma njegove območne enote in z dokazilom o višini porabljenih sredstev.

Glede vsebine nosilcev audio-video vsebin ni določenih nobenih pogojev oziroma omejitev. Zmanjšanje ne velja za prazne nosilce audio-video vsebin. Za nosilce audio-video vsebin veljajo: audio kasete, minidisk, DAT, MP-3 kartica, audio-CD-R/RW, video kasete, DVD. Za nosilce audio-video vsebin ne veljajo predvajalniki, snemalne naprave in tudi ne snemalne naprave, ki lahko delujejo brez ločenih nosilcev vsebin.

8. Plačane šolnine in zneski za nakup učbenikov in strokovne literature v zvezi z izobraževanjem po javno priznanih izobraževalnih programih (tudi za vzdrževane otroke)

Po tej točki zmanjšujejo osnovo za dohodnino zavezanci za plačane šolnine in sredstva, namenjena za nakup učbenikov in strokovne literature v zvezi z lastnim izobraževanjem oziroma izobraževanjem vzdrževanih otrok, in to po javno priznanih izobraževalnih programih.

Osnova se zmanjša za plačane zneske šolnine javnim in zasebnim šolam ter zasebnikom, ki imajo koncesijo za pridobivanje katerekoli stopnje izobrazbe za izpopolnjevanje izobrazbe in pridobivanje novega znanja. Osnova se zmanjša tudi za plačilo šolnine za dodiplomsko in podiplomsko izobraževanje visokošolskim zavodom.

Po 32. členu Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 100/04-UPB2) študijske programe za pridobitev izobrazbe in študijske programe za izpopolnjevanje sprejme senat univerze, ki mora k študijskem programu pridobiti še soglasje Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo. S tem soglasjem študijski programi postanejo javno veljavni. Visokošolski zavodi študijske programe objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije najpozneje do razpisa za vpis.

Osnova se lahko zmanjšuje tudi za znesek plačane storitve avtošoli za pridobitev vozniškega dovoljenja. Zavezanec lahko uveljavlja te stroške zase oziroma za vzdrževanega otroka.

Zmanjšanje po tej točki za sredstva, porabljena za nakup učbenikov in strokovne literature, uveljavlja zavezanec na podlagi dokazila o sredstvih, vloženih v ta namen. Po določbi Pravilnika o potrjevanju učbenikov (Uradni list RS, št. 81/02 - 5/03) so to učbeniki, delovni zvezki, zbirke nalog, atlasi in geografske karte ter učna sredstva, ki obsegajo večji del učnega načrta ali kataloga znanja in so bodisi sestavni del učbenika ali njegovo nujno dopolnilo.

Kot dokazilo mora zavezanec na zahtevo davčnega organa predložiti potrdilo o plačani šolnini, storitvi oziroma sredstvih, vloženih v nakup učbenikov in strokovne literature, ki se glasi na njegovo ime oziroma na ime vzdrževanega otroka.

9. Plačani zneski za priklop na internet in nakup ustrezne terminalne opreme

Zmanjšanje po tej točki se prizna za priklop na internet prek ponudnikov telefonskih ali ADSL storitev in prek ponudnikov storitev, ki jih zagotavljajo operaterji kabelsko-komunikacijskih sistemov. Od načina priklopa na internet omrežje in od opreme, ki je že vgrajena v osebni računalnik, je odvisen nakup ustrezne dodatne terminalne opreme. V splošnem je za priklop na internet potrebna naslednja vrsta opreme in storitev: modemi, širokopasovni usmerjevalniki in mrežne kartice ter storitev priklopa pooblaščenega serviserja ali ponudnika storitve. Za tovrstno opremo ne velja druga računalniška strojna in programska oprema, na primer monitor, tipkovnica, osebni računalnik itd.

10. Plačane članarine političnim strankam in sindikatom

Navedene članarine se kot zmanjšanje osnove za dohodnino priznajo pod pogojem, da so plačane političnim strankam, ki so ustanovljene in delujejo v skladu z Zakonom o političnih strankah oziroma so plačane sindikatom, ki so ustanovljeni in delujejo v skladu z Zakonom o reprezentativnosti sindikatov. Zavezanec kot dokazilo predloži na zahtevo davčnega organa potrdilo stranke oziroma sindikata o višini plačane članarine ali drugo ustrezno dokazilo, na primer obračunski list plače zavezanca, blagajniški prejemek ipd.

Zmanjšanje letne davčne osnove za namene, navedene v 1. in 3. do 10. točki prvega odstavka 112. člena ZDoh-1 lahko znaša največ 2 % letne davčne osnove zavezanca. Zmanjšanje letne davčne osnove po 1. točki prvega odstavka tega člena se prizna za vsak vrednostni papir samo enkrat.

Zavezancu se poleg zmanjšanja po prvem odstavku 112. člena ZDoh-1 prizna tudi zmanjšanje po tretjem odstavku 112. člena ZDoh-1: za plačane zneske obresti od posojil, pridobljenih za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, vendar ne več kakor za 2 % letne davčne osnove zavezanca. Zavezanec del anuitete, ki zadeva glavnico, uveljavlja v okviru 2 % zmanjšanja po 5. točki prvega odstavka 112. člena ZDoh-1, del, ki pomeni obresti, pa bo lahko uveljavil kot zmanjšanje po tretjem odstavku 112. člena ZDoh-1.